

УДК 338.43:330.34:339.923(4)

Синиця С. В., здобувач PhD,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

БІОЕКОНОМІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний розвиток глобальної економіки характеризується посиленням екологічних, енергетичних та продовольчих викликів, що актуалізує необхідність переходу до моделей сталого розвитку та ресурсоефективного господарювання. Саме тому біоекономіка виступає одним із ключових напрямів трансформації економічних систем, орієнтованим на ефективне використання біологічних ресурсів, впровадження інноваційних технологій, розвиток циркулярної економіки та забезпечення екологічної безпеки [1-7]. Для України біоекономічна трансформація є важливою передумовою післявоєнного відновлення економіки, підвищення конкурентоспроможності та інтеграції до європейського економічного простору.

Європейський Союз активно формує нову модель економічного розвитку, засновану на принципах European Green Deal, ESG-трансформації, декарбонізації та розвитку циркулярної економіки. У межах зазначених підходів біоекономіка розглядається як інструмент досягнення кліматичної нейтральності, забезпечення продовольчої безпеки, розвитку відновлюваної енергетики та стимулювання інноваційного підприємництва. Для України розвиток біоекономіки відкриває значні можливості у сфері аграрного виробництва, біоенергетики, біотехнологій, органічного сектору та екологічно орієнтованого бізнесу. Україна володіє значним природно-ресурсним та аграрним потенціалом, що створює передумови для формування конкурентоспроможної біоекономічної моделі розвитку. Особливо перспективним є розвиток біоенергетики на основі використання біомаси, аграрних відходів та альтернативних джерел енергії, що сприятиме підвищенню енергетичної незалежності держави [5; 6; 7].

Важливим напрямом біоекономічної трансформації є цифровізація економіки, де впровадження smart-agro технологій, цифрових платформ управління, систем моніторингу ресурсів та ШІ-рішень забезпечує оптимізацію виробничих процесів, підвищення продуктивності та мінімізацію екологічних ризиків. Також, цифрова трансформація виступає одним із ключових чинників формування інноваційної та конкурентоспроможної біоекономіки.

Не менш важливого значення набуває розвиток людського капіталу та формування сучасних компетентностей у сфері біоекономіки, оскільки саме європейські підходи орієнтовані на інтеграцію освіти, науки та бізнесу, розвиток STEM-освіти, цифрових компетентностей та ESG-освіти (табл. 1). Для України важливим є впровадження сучасних освітніх моделей, орієнтованих на підготовку фахівців, здатних працювати в умовах цифрової трансформації та сталого розвитку.

Таблиця 1

Ключові напрями біоекономічної трансформації економіки України

Напрямок трансформації	Основна характеристика	Очікуваний ефект
Біоенергетика	Використання біомаси та альтернативної енергії	Підвищення енергетичної незалежності
Циркулярна економіка	Повторне використання ресурсів та мінімізація відходів	Зниження екологічного навантаження
Smart-agro	Впровадження AI, IoT та Big Data	Підвищення продуктивності агросектору
ESG-трансформація	Інтеграція екологічних та соціальних стандартів	Адаптація до стандартів ЄС
Інноваційні екосистеми	Розвиток кластерів, стартапів та технологічних платформ	Стимулювання інноваційного розвитку
«Зелені» фінанси	Використання «зелених» фінансових інструментів	Залучення інвестицій у сталий розвиток

Джерело: класифіковано автором на основі [1-7].

Важливим завданням також є гармонізація національної економічної політики із європейськими стандартами у сфері екологічного управління, сталого фінансування та ESG-регулювання. Розвиток біоекономіки потребує активізації інвестиційної діяльності, формування системи державної підтримки інноваційних проєктів, розвитку кластерних моделей та стимулювання міжнародного науково-технологічного співробітництва. Посилення кліматичних змін, виснаження природних ресурсів, зростання енергетичної залежності та потреба у післявоєнному відновленні економіки актуалізують питання переходу до біоекономічної моделі розвитку, заснованої на принципах сталості, інноваційності та ресурсоефективності. Також, особливого значення набуває інтеграція європейських підходів до розвитку біоекономіки, що відповідають стратегічним орієнтирам European Green Deal, ESG-трансформації та циркулярної економіки. Для України біоекономічна трансформація виступає не лише інструментом модернізації національної економіки, а й важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності, забезпечення продовольчої та енергетичної безпеки, розвитку інноваційних екосистем і прискорення

євроінтеграційних процесів [1; 2; 3; 4].

Таким чином, біоекономічна трансформація економіки України є важливою передумовою забезпечення сталого розвитку, підвищення рівня екологічної та енергетичної безпеки, модернізації виробничих систем та інтеграції до європейського економічного простору. Впровадження європейських підходів до розвитку біоекономіки сприятиме формуванню інноваційної моделі економічного розвитку, орієнтованої на цифровізацію, екологізацію та ефективне використання ресурсного потенціалу держави.

Література

1. Будякова, О. Ю. (2025). Смарт міста в контексті зеленого та цифрового переходу. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 1(55), 643–660.
2. Будякова, О. Ю. (2025). Актуальність навичок з біоекономіки в контексті євроінтеграції. *ACTA NON VERBA: ціннісні орієнтири вищої освіти в контексті євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 13-14 березня 2025 р. Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції, Київ. 2025. С. 26-31.
3. Будякова, О. Ю. (2026). Біоекономічні політики ЄС: цілі, інструменти, особливості реалізації та досвід для України. *Стратегії та політики ЄС: інституційна структура та механізми реалізації : матеріали III науково-практичної конференції*, 26-27 березня 2026 року. Кривий Ріг : Навчально-науковий інститут економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського Криворізького національного університету. 2026. С. 12-17.
4. Методи викладання сталої біоекономіки=Methods of teaching sustainable bioeconomy : навч. посіб. / П. В. Пузирьова. – Київ : КНУТД, 2026. – 108 с. (Видання з паралельним текстом). – Текст укр., англ. – ISBN 978-617-7763-66-5.
5. Пузирьова, П. В. (2025). Методичні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.
6. Пузирьова, П. В., & Ольшанська О. В. (2025). Перспективи формування екосистеми економіки України на засадах біоекономіки. *Інноваційна екосистема для відбудови України: інтеграція науки, освіти та бізнесу : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, 3 жовтня 2025 р., м. Київ. Київ : КНУТД, 2025. С. 295-297.
7. Пузирьова, П. В., & Ольшанська, О. В. (2025). Теоретико-методологічні засади трансформації бізнес-моделей в контексті сталого розвитку у сфері біоекономіки, урбанізації та цифровізації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(7), 158-170.